

به نام خدا

۲۵۴۷۸۲۳

قصه، شعر، نمایش (زبان آموزی)

www.ketab.ir

عکس

عکس خودتان را در این قاب بچسبانید. نام و نام خانوادگی
خود را بلند بگویید و از مربی بخواهید آن را در این جا، با
خطی درشت و خوانا بنویسد.

نام:

کتاب‌های
نردبان

شرکت
انتشارات
فنی ایران

قصه، شعر، نمایش (زبان‌آموزی)

نردبان آبی - پیش از دبستان ۱۷۴ | کد کتاب ۱۶۹۶

مؤلفان دکتر محمد دادرس (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)،
دکتر مهدی دستجردی کاظمی (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)،
دکتر شهین نعمت‌زاده (عضو هیئت علمی پژوهشگاه علامه طباطبائی)

شاعر زهرا موسوی

باز آفرینی داستان مرجان فولادوند

مشاوران الهام آذر، مریم خاک‌رنگین

کارشناس پیش از دبستان مژگان کریمی

ویراستار مهسا درویش

تصویرگر زهره پرهیزکاری، کیانا میرزایی

مدیر ادبی فریدون عموزاده خلیلی

مدیر هنری کیانوش غریب‌پور

طراحی گرافیک حامد زاهد

چاپ هفدهم ۱۴۰۳ | ۱۰۰۰ نسخه | چاپ اندیشه برتر

حقوق چاپ و نشر این اثر متعلق به شرکت انتشارات فنی ایران است.

میرعماد شماره ۲۴، کد پستی ۱۵۸۷۷۳۶۵۱۱

۰۲۱-۵۴۹۵۹۰۸۸۵۰۵۰۵۵

entesharat.com

info@entesharat.com

nardebanbooks

@nardebanbooks

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

دادرس، محمد، ۱۳۴۳...
زبان‌آموزی پیش‌دبستانی / مؤلفان محمد دادرس، مهدی دستجردی کاظمی،
شهین نعمت‌زاده؛ شاعر زهرا موسوی؛ بازآفرینی داستان مرجان فولادوند؛
تصویرگر زهره پرهیزکاری، کیانا میرزایی.
تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، کتاب‌های نردبان، ۱۳۹۷.
۷۷ ص: مصور (رنگی)، ۲۴×۲۹ س م.
7-018-477-600-978
قیبا
زبان‌آموزی... راهنمای آموزشی (پیش دبستانی)
Language acquisition... Study and teaching (Preschool)
مربیان کودک... ایران... راهنمای آموزشی
Early childhood educators... Study and teaching... Iran
دستجردی، مهدی، ۱۳۴۹...
نعمت‌زاده، شهین، ۱۳۳۳...
موسوی، زهرا، ۱۳۵۷...
فولادوند، مرجان، ۱۳۴۹...
پرهیزکاری، زهره، ۱۳۶۹... تصویرگر
میرزایی، کیانا، ۱۳۶۵... تصویرگر
P1118/15/202 ۱۳۹۷
۴-۱/۹۳
۴۸۹۶۶۱۲

www.ketab.ir

۳۸	من اهل کجا هستم؟	۴	درباره کتاب
۳۹	آمادگی برای مدرسه	۷	چگونه مداد را درست به دست بگیریم؟
۳۹	واژه‌های دیداری	۸	من کیستم؟
۴۰	قصه بخوانیم	۹	گردش‌های من
۴۰	قصه بز زنگوله‌پا	۱۰	گردش بچه‌های کودکان ایران
۴۸	فعالیت‌های قصه بز زنگوله‌پا ۱	۱۰	مرحله ۱: آماده شدن برای گردش
۵۰	فعالیت‌های قصه بز زنگوله‌پا ۲	۱۲	مرحله ۲: رفتن به گردش
۵۱	نمایش بز زنگوله‌پا با عروسک انگشتی	۱۴	مرحله ۳: رسیدن به محل گردش
۵۳	آمادگی برای مدرسه	۱۶	مرحله ۴: برگشتن از گردش
۵۳	یادآوری	۱۸	فعالیت‌های آماده شدن برای گردش
۵۴	واژه‌های دیداری	۱۹	فعالیت‌های رفتن به گردش
۵۷	شعر بخوانیم: من خانواده‌ام را دوست دارم	۲۰	آمادگی برای مدرسه
۵۸	شعر بخوانیم: من زبان فارسی را دوست دارم	۲۰	تمییز واژه‌های شنیداری
۵۹	پیوست ۱: متن قصه بز زنگوله‌پا	۲۲	فعالیت‌های رسیدن به محل گردش
۶۳	پیوست ۲: متن شعرها	۲۳	آمادگی برای مدرسه
۶۹	زمان‌بندی پیشنهادی برای انجام دادن فعالیت‌های کتاب	۲۳	واژه‌های دیداری
		۲۴	فعالیت‌های برگشتن از گردش
		۲۵	آمادگی برای مدرسه
		۲۵	واژه‌های دیداری
		۲۶	زبان فارسی را در گردش بیاموزیم
		۲۷	آمادگی برای مدرسه
		۲۷	تمییز دیداری نقطه
		۲۸	واژه‌های دیداری
		۲۹	واژه‌ها چه صدایی دارند
		۳۱	واژه‌های دیداری
		۳۳	واژه‌ها چه صدایی دارند
		۳۵	آشنایی با واژه‌های مفاهیم
		۳۷	یادآوری صفحات ۹ تا ۱۶

درباره کتاب

کتاب قصه، شعر، نمایش برای کودکان ۵ تا ۶ سال تألیف شده است و هدف از تألیف آن درک زبان فارسی، کاربرد مناسب آن و همچنین افزایش توانایی کودکان در برقراری ارتباط کلامی معنی‌دار در فرایند تحصیل است. این هدف از سویی مقدمه‌دستیابی به آمادگی‌های لازم برای سوادآموزی در دوره ابتدایی است و به کمک آن راحت‌تر می‌توان به مهارت‌های اجتماعی، شناختی، عاطفی و دیگر اهداف تربیتی دوره پیش‌دبستانی دست یافت. از سوی دیگر، در کشورمان، که تنوع زبانی و فرهنگی بسیاری دارد، زبان فارسی، زبان ملی و مشترک ایرانیان، می‌تواند میان گروه‌های گوناگون زبانی و اقوام ایرانی پیوندی عمیق و وحدتی روزافزون به وجود آورد.

این کتاب برای کودکان ۵ تا ۶ سال تألیف شده است؛ اگر چه با راهنمای مربیان، همه کودکان می‌توانند از آن استفاده کنند. رویکرد اصلی در تألیف کتاب زبان‌آموزی شکل‌گیری و تقویت مهارت‌های زبانی چهارگانه است: «گوش دادن همراه با فهمیدن»، «خواندن همراه با فهمیدن»، «سخن گفتن» و «نوشتن»؛ همچنین مطالعه این اثر سبب گسترش گنجینه واژگان کودکان در همه کاربردهای زبانی می‌شود. خواندن و نوشتن فقط به اندازه‌ای ضروری است که کودک برای رفتن به مدرسه به آمادگی‌های لازم دست یابد؛ یعنی کل‌خوانی تعدادی از واژه‌های ضروری و ابتدایی در خواندن و دست‌ورزی در نوشتن. همچنین توسعه مهارت‌های گوش دادن و سخن گفتن و افزایش گنجینه واژگان کودک در چهارچوب برخی حوزه‌های معنایی ملموس‌تر و ضروری^۱ (مانند خوراک، پوشاک، جانوران، گیاهان، رنگ‌ها و طبیعت) اولویت اصلی فعالیت‌های طراحی شده است. این رویکرد با اهداف زبان‌آموزی وزارت آموزش و پرورش و سازمان ملی تعلیم و تربیت منطبق است.^۲

اصول: الگوهای یادگیری زبان اول پایه عبارت دقیق‌تر فراگیری زبان، گویای آن است که کودکان زبان را به صورت طبیعی، در سه وضعیت اصلی فرا می‌گیرند: هنگام بازی با اشیا و پدیده‌ها در محیط‌های واقعی، از طریق تعامل و ارتباط با دیگران، چه بزرگسال و چه خردسال، و شنیدن لالایی‌ها، آوازها، قصه‌ها و به طور کلی بهره‌مندی از ادبیات. بر این اساس، کوشش شده است که در این کتاب، شرایط نام برده شده برای یادآموزان فراهم شود.

درس «گردش» و فعالیت‌های مختلف آن نمونه‌ای از زبان‌آموزی در جهان واقعی و یادگیری نام‌ها، کیفیت‌ها، کارکردها و رفتارها به صورت عینی است. برای موضوع گردش، سه فعالیت کلی در نظر گرفته شده است: فعالیت‌های پیش از گردش که در محیط کودکستان انجام می‌شود، فعالیت‌های زبان‌آموزی در محیط بیرون و هنگام گردش واقعی و فعالیت‌هایی که بعد از گردش برای تکمیل فعالیت‌های قبلی انجام می‌شود. می‌توان گفت مؤثرترین شیوه زبان‌آموزی برای کودکان، رویارویی آن‌ها با اشیا و پدیده‌های واقعی در جهان واقعی است. براساس الگوی «گردش»، مربیان می‌توانند موضوع‌های دیگری را برگزینند؛ مانند: «آموزش کار با چرخ سفالگری»، «آموزش دوچرخه‌سواری»، «بازدید و خرید از بازار» و «رفتن به کتابخانه»؛ در نتیجه به اهداف بیشتری در زمینه زبان‌آموزی دست یابند.

در همه فعالیت‌های این کتاب، به فراهم کردن محیطی تعاملی و ارتباطی توجه شده است؛ مانند گفت‌وگو، نمایش، بازی، طرح پرسش، شعرخوانی، توضیح دادن، تصور کردن و تعریف کردن. هر یک از فعالیت‌هایی که به طور معمول (روزانه یا هفتگی) در کودکستان و محیط‌های آموزشی اجرا می‌شود، فرصت مناسبی است برای فراهم کردن محیط تعاملی و ارتباطی و تحقق دیگر شرایط زبان‌آموزی. ادبیات فارسی در عین حال که دربردارنده آموزه‌های تربیتی، اخلاقی، اجتماعی، فرهنگی و فکری است، به شرط استفاده مناسب و در خور فهم کودکان، گنجینه‌ای بی‌نظیر برای آموزش هم‌زمان زبان فارسی نیز است. درس «بز زنگوله‌پا» و فعالیت‌های مربوط به آن الگویی برای استفاده از ادبیات غنی کشورمان در جهت زبان‌آموزی است. با استفاده از این الگو، در هر زمانی و در فضای (احتمالاً محدود) کودکستان، هم می‌توان فعالیت‌های لذت‌بخش برای کودکان فراهم آورد و هم می‌توان به آنان در یادگیری کارآمد زبان فارسی کمک کرد.

۱. در انتخاب حوزه‌های معنایی و نیز واژگان پایه، از این منبع استفاده شده است: نعمت‌زاده، شهین. دادرس، محمد. دست‌چردی‌کاظمی، مهدی و منصوری‌زاده، محرم (۱۳۹۰). واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی، تهران: انتشارات مدرسه برهان.

۲. نگاه کنید به: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی (۱۳۹۵). راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی. تهران: انتشارات مدرسه برهان.

ساختار کتاب: در آغاز هر صفحه، عنوان آمده است. عنوان برخی صفحه‌ها، که فعالیت‌های آن به طور مستقیم به یکی از مهارت‌های زبانی مرتبط است. بیانگر هدف آن فعالیت است و در موارد دیگر، عنوان راهنمایی برای درک موضوع فعالیت است. البته در هر درس اهداف تفصیلی نیز بیان شده است.

با توجه به نقش مربیان محترم در فرایند تدریس-یادگیری، در همهٔ درس‌ها و فعالیت‌های کتاب، بخشی با عنوان «راهنمای مربی» آمده است که روش‌های تدریس-یادگیری هر درس و چگونگی اجرای کاربردی فعالیت‌ها در این بخش توضیح داده شده است. تحقق اهداف زبان‌آموزی به اجرای دقیق فعالیت‌ها مشروط است. به عبارت دیگر، این کتاب فقط راهنما و الگویی برای زبان‌آموزی است و نقش اصلی در زبان‌آموزی برعهدهٔ مربیان محترم است و آنان می‌توانند با اجرای کامل و دقیق فعالیت‌ها و فراهم کردن فرصت‌های یادگیری کارآمد، اهداف زبان‌آموزی را محقق کنند.

به جز بخش‌هایی که برای مربی نوشته شده است، همهٔ نوشته‌هایی که به عنوان متن کتاب، کنار تصویرها یا فعالیت‌ها آمده بخشی از فرصت یادگیری کودکان است و مربیان محترم با پخش این متن‌ها یا خواندن شمرده و روان آن‌ها و اطمینان یافتن از این‌که کودکان آن‌ها را فهمیده‌اند، امکان دستیابی به اهداف کتاب را افزایش می‌دهند. در بازی نمایش، کودکان با همراهی مربیان نمایشی را اجرا می‌کنند و با توجه به تعدادشان، به دو یا سه گروه هشت نفره تقسیم می‌شوند و در گروه‌های موازی نمایش اجرا می‌کنند. هر گروه تماشاگران و بازیگرانی دارد که نوبتی جای خود را با یکدیگر عوض می‌کنند.

فعالیت تدوین کتاب کودکان: در یکی از فعالیت‌های کتاب، کودکان با همراهی مربیان خود، کتابی را به عنوان گردش بچه‌های کودکان... تألیف می‌کنند. کتاب چهار فصل دارد: «آماده شدن برای گردش»، «رفتن به گردش»، «رسیدن به محل گردش» و «برگشتن از گردش». برای تألیف هر فصل، به هر کودک یک برگه کاغذ (در قطع A4) داده می‌شود که نام کودک بالای آن نوشته شده و با خطوطی به چهار بخش مساوی تقسیم شده است. سپس با طرح پرسش‌هایی متناسب با موضوع هر فصل، از کودکان خواسته می‌شود که ابتدا در هر موضوع گفت‌وگو کنند. سپس در یک بخش از کاغذ، نقاشی بکشند و در انتها، پس از آن‌که مربی کلمه‌ها یا جمله‌های کودکان را در نقاشی آنان می‌نویسد، کاغذها جمع می‌شود. برای مثال، در تألیف فصل دوم با عنوان «رفتن به گردش»، ابتدا از کودکان می‌پرسیم: «مایل‌اند با چه وسایلی به گردش بروند؟» آن را نام ببرند و در یک بخش کاغذ نقاشی کنند. مربی اسامی وسایل نقلیه یا توضیح کوتاه کودکان را زیر آن‌ها می‌نویسد؛ سپس همین پرسش و مراحل بعد را برای موضوعات دیگر انجام می‌دهند. در هر مرحله، با کنار هم قرار دادن نقاشی-نوشته‌های همهٔ بچه‌ها، فصل‌های کتاب گردش بچه‌های کودکان... تألیف می‌شود. این فعالیت برای هر فصل تکرار می‌شود. ممکن است کتاب در یک جلد یا در چهار جلد (هر فصل کتاب در یک جلد جداگانه) صحافی شود. لازم است پس از تألیف هر فصل و نیز پس از تکمیل چهار فصل کتاب، فرصتی فراهم شود تا بچه‌ها مجموعهٔ آماده شدهٔ خود را ببینند و دربارهٔ آن با یکدیگر گفت‌وگو کنند. موضوع‌های فصل اول کتاب عبارت‌اند از: ۱. خوراک، ۲. پوشاک، ۳. وسایل بازی و گردش و ۴. وسایل بهداشتی. موضوع‌های فصل دوم عبارت‌اند از: ۱. وسیلهٔ نقلیه‌ای که با آن به گردش می‌روند. ۲. کارهایی که قبل و هنگام سوار شدن انجام می‌دهند؛ مثل نحوهٔ گذاشتن وسایل گردش در خودرو یا هر وسیلهٔ نقلیهٔ دیگری، سوار شدن و نشستن در وسیلهٔ نقلیه. ۳. اتفاق‌ها و مکان‌هایی که در راه می‌بینند. ۴. فعالیت‌هایی که در راه انجام می‌دهند. عنوان فصل سوم «رسیدن به محل گردش است» و موضوع‌های آن عبارت‌اند از: ۱. گیاهان، ۲. حیوانات، ۳. طبیعت و ۴. محیط زندگی حیوانات و گیاهان گوناگون. موضوع‌های فصل چهارم با عنوان «برگشتن از گردش»، عبارت‌اند از: ۱. کارهایی که بعد از گردش، در طبیعت، باید انجام داد؛ خاموش کردن آتش، جمع‌آوری و بازگرداندن زباله‌ها، نظافت محیط و ۲. کارهایی که بعد از گردش، در خانه انجام می‌دهیم؛ مانند گذاشتن وسایل در جای خود، نظافت شخصی و تعریف ماجرا برای خانواده.

شعر و داستان: برای هر مرحله از گردش، شعرهای فراوانی سروده شده است. این شعرها و داستان بز زنگوله‌ها در انتهای کتاب آمده و فایل صوتی آن نیز به صورت QR code در صفحه مربوط به آن درج شده است که می‌توانید با اسکن آن این فایل‌ها را برای کودکان پخش کنید.

توجه کنید:

قبل از انجام تمرینات شنیداری این کتاب، مناسب است مربی از آمادگی شنیداری کودکان مطمئن شود. فعالیت‌هایی نظیر گوش دادن به صداهای محیطی (مانند صدای حیوانات، صدای باد و آب) و تشخیص و فهمیدن معنای این صداها و همچنین انجام بازی‌هایی مثل صدای بازی و عمو زنجیر باف کودکان را به این آمادگی می‌رساند.

پیش از انجام تمرینات دست‌ورزی مربی باید از قدرت کافی انگشتان کودک مطمئن شود. فعالیت‌های پیشنهادی زیر، کودکان را برای به‌دست گرفتن مداد و انجام فعالیت‌های دست‌ورزی آماده می‌کند.

فعالیت‌های پیشنهادی: شن‌بازی، خمیربازی، باز و بسته کردن دکمه، بستن بند کفش، پرتاب توپ، نخ کردن مهره، بریدن و چسباندن، دوخت به صورت ساده، دورکشی شکل‌ها، وصل کردن خطوط نقطه‌چین، نقاشی و رنگ‌آمیزی داخل کادراهای مختلف به شکل مثلث، دایره، مستطیل.

پیش از انجام تمرین‌های دیداری (نقطه، خط و جهت)، مربیان محترم باید از توانایی دیداری کودکان مطمئن شوند. فعالیت‌هایی مانند پیدا کردن شکل‌های مشابه، جدا کردن شکل متفاوت و بازی‌های بگرد و پیدا کن، توانایی دیداری کودکان را تقویت می‌کند.

مربیان در فعالیت‌های «واژه‌های دیداری» باید توجه داشته باشند که هدف اصلی شنیدن و گفتن نام تصویرهای تمرین است.

نکته: اگر کودکان به طور مستقل فعالیت‌های کتاب را انجام دهند، یادگیری عمیق‌تر و مؤثرتری خواهند داشت. بدیهی است که پاسخ‌گویی مربیان به ابهام‌ها و پرسش‌های کودکان مغایرتی با استقلال فعالیت‌ها ندارد. اگر مربی به تفاوت‌های فردی توجه کند، در می‌یابد برخی کودکان زودتر و راحت‌تر بر یک فعالیت مسلط می‌شوند. ولی برخی دیگر دیرتر و با دشواری و تمرین بیشتر به آن مهارت‌ها می‌رسند. با توجه به ویژگی‌های متفاوت کودکان، اختصاص فرصت کافی برای هر کودک به اجرای مطلوب فعالیت‌ها و یادگیری مؤثر آنان کمک می‌کند.

کودکانی که در مناطق دو زبانه زندگی می‌کنند احتمالاً در برخی موارد به تمرین و تکرار بیشتری نیاز دارند و مربیان محترم باید فرصت و وقت بیشتری برایشان صرف کنند. کسب اطمینان مربیان از این‌که همه کودکان قبل از اجرای هر فعالیت، چگونگی انجام آن را آموخته‌اند موجب آرامش و موفقیت بیشتر آن‌ها می‌شود و در نتیجه فرصت مناسب‌تری را برای یادگیری کودکان فراهم می‌کند. در الگوهای نوین تدریس - یادگیری به فراهم کردن فرصت‌های بیشتر برای یادگیری و پرهیز از غلط‌گیری تأکید می‌شود.

در زبان‌آموزی این هدف به این معناست که برای یادگیرندگان فرصت کافی برای کاربرد زبان در شکل‌های مختلف آن هرچه بیشتر فراهم شود، بی‌آن‌که آنان نگران غلط‌های احتمالی خود هنگام به کار بردن زبان باشند.

در بخش پایانی کتاب QR code چند بازی درج شده است که با اسکن آن‌ها می‌توانید بازی را نصب و سپس با کودکان انجام دهید. هر یک از این بازی‌ها مربوط به یک کتاب قصه است که موضوع آن‌ها آموزش مهارت‌های زندگی به کودکان است.